

Eduskunnan Ympäristövaliokunta

yymv@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta tiistai 21.04.2026 klo 10.00 / VNS 12/2025 vp Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko / Asiantuntijalausuntopyyntö

METSÄHALLITUKSEN ASIANTUNTIJALOUSUNTO, VALTIONEUVOSTON MAASEUTUPOLIITTINEN SELONTEKO

Metsähallitus on maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa ja sen hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos. Metsähallitus käyttää, hoitaa ja suojelee hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Metsähallituksen tulee toimia tuloksellisesti. Metsähallitus harjoittaa toimialallaan liiketoimintaa hyödyntämällä taloudellisesti sen hallinnoimia maa- ja vesialueita. Metsähallitus hoitaa luonnonsuojelualueita ja kansallispuistoja sekä vastaa metsästyksen ja kalastuksen järjestämisestä valtion mailla. Selonteon luokittelussa valtion maaomaisuus sijaitsee suurelta osin harvaan asutulla maaseudulla ja ydinmaaseudulla.

Selontekoa on lausuntovaiheen jälkeen kehitetty niin, että maaseudun potentiaaliin ja potentiaalın hyödyntämiseen on kiinnitetty enemmän huomiota. Metsähallitus pitää tätä vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin (mm. luonnonvarat, uusiutuva energia, matkailu, etätyö ja monipaikkaisuus) perustuvaa kehittämistä, joka selonteossa nyt on, erittäin hyvänä. Tätä kautta myös Metsähallituksen liiketoimintojen potentiaali työllistäjinä ja alueiden kehittämisessä tulee otetuksi selonteossa paremmin huomioon. Maaseudun kilpailukyky uusiutuvan energian tuotantoon synergisesti liittyvän energiaintensiivisen teollisuuden osalta jää kuitenkin vielä potentiaaliinsa nähden vähälle huomiolle.

Matkailu nähdään selonteossa yhtenä maaseudun keskeisenä tulevaisuuden kasvualana. Metsähallitus korostaa kansallispuistojen ja valtion retkeilyalueiden merkitystä matkailun vetovoimatekijöinä ja toteaa että näiden merkitys tulisi olla näkyvämmiin esillä selonteossa. Lisäksi Metsähallitus toteaa, että matkailun kasvu edellyttää myös lisääntyviä panostuksia kansallispuistojen palvelurakenteisiin ja saavutettavuuteen. Myös joukkoliikenteen kehittäminen lisäksi erityisesti matkailun edellytysten kautta maaseutualueiden vetovoimaan ja sen tulisi saada tästä näkökulmasta selonteossa suurempaa huomiota.

Toimivat digitaaliset yhteydet ja hyväkuntoinen tieverkko ovat elinehtoja saavutettavuudelle, palveluiden turvaamiselle ja maaseutualueiden elinvoiman säilyttämiselle. Näitä on kehitettävä systemaattisesti ja tavoitteellisesti.

Suomessa on käytössä 2G-, 4G- ja 5G-tekniikoilla toimivia matkaviestinverkkoja. 3G- verkon poistuminen käytöstä ennen riittävää korvaavuutta näkyy hankaloituneina datayhteyksinä ja suurina katvealueina. Tämä mm. haittaa Metsähallituksen omaa toimintaa syrjäalueilla ja heikentää muiden valtion maiden käyttäjien turvallisuutta. Selonteossa kiinnitetään kyllä huomiota digitalisaatioon ja alueelliseen yhdenvertaisuuteen, mutta syrjäseutujen mobiilyhteyksiin liittyvät puutteet jäävät kuitenkin valitettavan vähälle huomiolle.

Maaseudun tieverkon osalta selonteossa viitataan samanaikaisesti eduskuntakäsittelyssä oleva Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (Liikenne 12) todeten, että sen linjaukset ohjaavat kehitystä. Valtakunnallisen liikenneverkkosuunnitelman sisältö on kuitenkin maaseudun liikkumistarpeiden osalta karu:

”Käytettävissä oleva tienpidon rahoitus kohdennetaan pääosin vilkkaimmin liikennöidylle tieverkolle, joten korjausvelka kasvaa pääosin vähäliikenteisellä tieverkolla. Vähäliikenteisiä teitä on yli 50 000 kilometriä ja näiden kunnan pitäminen riittävällä tasolla ei ole mahdollista nykyisellä rahoituksella. Lähivuosien haasteena ovat vähäliikenteisten teiden ohella erityisesti sillat, joiden korjaustarpeet lisääntyvät vuosi vuodelta kun 1960–1980-luvuilla rakennetut sillat tulevat peruskorjausikään. Tiestön heikon kunnan vaikutukset korostuvat alueilla, jossa vähäliikenteistä verkkoa on paljon, kuten itäisessä Suomessa.”

Metsähallitus korostaa maaseudun riittävän hyväkuntoisen tieverkon merkitystä perustavaa laatua olevana edellytyksenä kaikelle maaseudun kehittämislle.

Metsähallituksen oman toiminnan näkökulmasta hyväkuntoinen tieverkko on perusedellytys ja varmistus monelle toiminnalle mukaan lukien luotettavat ympärivuotiset puuntoimitukset ja metsätalouden harjoittaminen yleensäkin. Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla on noin 36 000 kilometriä metsäteitä ja noin 1000 siltaa. Lisäksi on 28 000 km yksityisteitä, joissa Metsähallitus on osakkaana. Metsähallituksen tiestöllä on merkitystä myös turvallisuus- ja maanpuolustusnäkökulmasta sekä metsäpalojen nopeissa sammutustöissä. Teiden tärkeänä käyttäjäryhmänä ovat virkistyskäyttäjät eli muun muassa metsästäjät, marjastajat ja sienestäjät sekä paikallinen väestö: Selvitysten mukaan metsäteiden käytöstä 85 prosenttia on muuta kuin metsätalouskäyttöä. Lisäksi Metsähallitus toteaa, että Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnassa ja hoidossa olevat käyntikohteet, kuten esim. kansallispuisto ja virkistys- ja ulkoilualueet, tulisi olla yleisen tieverkon piirissä.

Metsähallituksen toiminta tarjoaa työpaikkoja ja arvonlisää maaseutualueilla. Laadukkaat koulutusmahdollisuudet ovat keskeisessä asemassa maaseutualueiden nuorten tulevaisuuden rakentamisessa ja osallisuuden vahvistamisessa. Metsähallitus tekee monipuolista yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa vahvistaakseen alueellista luonnonvara-alan osaamista, tukeakseen kestävästä kehityksestä ja edistääkseen nuorten työllistymistä.

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi luonnoksesta maaseutupoliittiseksi selonteoksi. Lisätietoja antaa Senior Advisor Tapio Pouta, sähköposti: tapio.pouta@metso.fi

Juha S. Niemelä
pääjohtaja